

Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoitoon pääsy ja odotusajat 1.9.-31.12.2023

Yleisltk 29.02.2024 § 23
7986/06.00.00/2023

Valmistelija: peruspalveluiden toimilinjajohtaja Eija Jestola, puh. 040 712 1040, eija.jestola(at)pshyvinvointialue.fi, erityispalveluiden toimilinjajohtaja Sami Remes, puh. 044 717 4000, sami.remes(at)pshyvinvointialue.fi

Hoitotakuulla tarkoitetaan terveydenhuoltolaissa määriteltyä aikaa, jonka kuluessa potilaan on päästävä **kiireettömään hoitoon** tai **kiireettömään tutkimukseen**. Kiireettömään hoitoon pääsyn eli hoitotakuun enimmäismääräajoista säädetään terveydenhuoltolaissa.

Kiireelliseen hoitoon asiakkaan on päästävä nopeasti sen mukaan kuin hänen sairautensa tai vammansa edellyttää asuinpaikkakunnasta riippumatta.

Perusterveydenhuolto

Hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveystieteelliseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvion tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee.

Arvion tekee laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Suun terveydenhuollossa arvion voi tehdä myös nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Lääketieteellisesti tarpeelliseksi todetun perusterveydenhuollon kiireettömän sairaanhoidon ensimmäinen hoitotapahtuma on järjestettävä arviointia seuraavien 14 vuorokauden aikana, jos potilaan hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen, ja hoito kuuluu yleislääketieteen alaan.

Perusterveydenhuoltoon kuuluvaa suun terveydenhuoltoa on järjestettävä neljän kuukauden kuluessa.

Perusterveydenhuollossa hoidon tarpeen arviointi toteutuu hoitotakuun puitteissa. Lääkäreiden vastaanottoiminnassa hoitoon pääsy ylittyi 427 asiakkaan kohdalla, suun terveydenhuollossa noin 2 589 potilaan kohdalla ja avokuntoutuksessa 29 potilaan kohdalla.

Erikoissairaanhoido

Kiireettömään erikoissairaanhoidoon pääsy edellyttää lääkärin lähetettä. Hoidontarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa lähetteen saapumisesta sairaalaan.

Hoidontarve arvioidaan joko lähetteen perusteella tai lisätutkimuksissa. Arvioinnissa mahdollisesti tarvittavat lisätutkimukset tai erikoislääkärin arviointi on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa lähetteen saapumisesta.

Jos tutkimuksissa todetaan, että potilas tarvitsee erikoissairaanhoidoa, se on aloitettava viimeistään kuudessa

kuukaudessa hoidon tarpeen toteamisesta. Hoito on aloitettava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidontarve on todettu.

Lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa lapsen tai nuoren tilanne on arvioitava kuudessa viikossa lähetteen saapumisesta. Kun hoidon tarve on todettu, hoitoon on päästävä kolmessa kuukaudessa.

Erikoissairaanhoidossa 31.12.2023 tilanteessa hoidon tarpeen arviointi toteutui valtaosalla erikoisaloista, erityisesti ns. konservatiivisilla erikoisaloilla ja naistentaudeilla, neurokirurgialla, suu- ja leukakirurgiassa, sydän- ja rintaelinkirurgiassa, verisuonikirurgiassa, lastenkirurgiassa, korva-, nenä- ja kurkkutaudeissa sekä syöpätaudeilla. Hoidon tarpeen arviointi ei toteutunut 22,5 % eli 1260 potilaan kohdalla. Tämä koskee erityisesti operatiivisia aloja, kuten käsikirurgiaa (368), silmätauteja (257), ortopediää ja traumatologiaa (152), urologiää (137), ja plastiikkakirurgiää (112).

Erikoissairaanhoidoa odotti hyvinvointialueella 31.12.2023 yhteensä 8390 potilasta. Heistä 28,5% oli odottanut hoitoa yli 6 kk. Eniten ylityksiä oli ortopediassa ja traumatologiassa (922), gastroenterologisessa kirurgiassa (611), silmätaudeissa (190), käsikirurgiassa (156), ja korva- nenä ja kurkkutaudeissa (186).

Nuorisopsykiatrialla kaikki lähetteet oli arvioitu 21 vrk määräajassa, mutta 70 potilaan hoidonarvion alkaminen oli kestänyt yli 3 kk ja hoidon alkamista odotti yli 6 kk 10 potilasta. Lastenpsykiatriassa vuoden 2023 loppuun mennessä 862 lähetteestä 29 (3 %) oli arvioitu yli 21 vrk kuluessa, kaikissa tapauksissa hoidon tarpeen arvio oli tehty alle 6vk sisällä, ja hoidon odotus oli ylittänyt 3 kk 7 potilaalla.

Valvira on harkitsemassa, että se määrää Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidoon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi myöhemmin päätettävään määräaikaan mennessä. Valvira harkitsee lisäksi, että se määrää hyvinvointialueen antamaan sille edellä mainitun määräajan jälkeen selvityksen siitä, miten se on järjestänyt kiireettömään erikoissairaanhoidoon pääsyn lainmukaiseksi. Pohjois-Savon

hyvinvointialue on antanut lausuntonsa Valviran kuulemiseen
16.2.2024.

Valmistelijan päätösehdotus:
Yleisten palveluiden lautakunta merkitsee tiedoksi raportin
hoitotakuun toteutumisesta ajalla 9-12/2023.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Hoitotakuun seuranta on osa omavalvontaa, toiminnan seuranta ja
suunnittelua huomioiden myös taloudellisuus, tuottavuus ja
integraatio.

Toimivallan peruste hallintosääntö 42 § lautakunnan yleiset tehtävät, kohta 3

Esittelijä yleisten palveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Yleisten palveluiden lautakunta merkitsee tiedoksi raportin
hoitotakuun toteutumisesta ajalla 9-12/2023.

Päätös Esittelijä esitti kokouksessa muutetun päätösehdotuksen kuulumaan
seuraavasti:
Yleisten palveluiden lautakunta merkitsee asiat tiedoksi huomioiden,
että perusterveydenhuollon esitetyt luvut ja tilastot ovat epävarmat
tilastointijärjestelmien keskeneräisyyden vuoksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään pöytäkirjaan, että
- Marko Korhonen poistui klo 10.45
- Minna Mykkänen poistui klo 11.24

Kokoustauko klo 11.25 alkaen.